

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu S. A.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu
15 października 2023 r.

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2023 r. S. A. wniósł protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r., wskazując na łamanie zakazu prowadzenia agitacji referendalnej (art. 39 ust. 2 u.r.o. i 107 § 2 k.wyb.), które polegało na zadawaniu pytania wyborcy przez członka komisji: „Czy chce Pan kartę do referendum?”, czego miał być świadkiem wraz z innymi wyborcami. W ocenie skarżącego przypomnienie wyborcom przez członków komisji obwodowych, że mogą odmówić wzięcia karty referendalnej, jest udziałem

w kampanii referendalnej w czasie obowiązywania ciszy wyborczej i referendalnej, a zatem stanowi złamanie prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak stanowi art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.

Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu jest ważność referendum, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i naruszenia ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczące głosowania, ustalania wyników głosowania lub ustalania wyników samego referendum.

Ponadto z wyżej przytoczonych przepisów wynika, iż obowiązkiem wnoszącego protest, zgodnie z przepisami ustawy o referendum ogólnokrajowym i odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu wyborczego, jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w ustawie o referendum ogólnokrajowym, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty.

Sąd Najwyższy analizując wniesiony protest doszedł do przekonania, że nie spełnia on wymogów z art. 241 § 3 k. wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o. Skarżący choć zdołał sformułować zarzuty, tak nie przedstawił

i nie wskazał dowodów, na których by je oparł. Za niewystarczające w tym zakresie uznać należy sformułowanie „Byłem tego świadkiem tak jak i kilkunastu wyborców (12 dorosłych osób) będących w lokalu wyborczym ok. godziny 16.25 w dniu wyborów, czyli 15 października 2023 r.”. Skarżący nie wniósł o dopuszczenie dowodu z jego przesłuchania, jak również nie zwracał się o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, co więcej nie wskazał danych osobowych i adresów świadków.

Kolejną przyczyną dyskwalifikującą merytoryczne rozpoznanie protestu i skutkującą pozostawieniem go bez dalszego biegu, jest brak wniosku skarżącego o stwierdzenie nieważności referendum lub referendum w obwodzie (postanowienia Sądu Najwyższego z 10 lipca 2019 r., I NSW 22/19; z dnia 10 lipca 2019 r., I NSW 23/19; 24 czerwca 2019 r., I NSW 16/19).

Ostatecznie wskazać należy, że protest skarżącego ma charakter *par excellence* abstrakcyjny, albowiem nie wynika z niego aby wnoszący protest w przypadku realizacji własnego prawa wyborczego doświadczył jakichkolwiek nieprawidłowości, opisując niczym niepotwierdzone przypadki innych głosujących osób. Tymczasem protest nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest. Abstrakcyjny protest jest niedopuszczalny i podlega pozostawieniu bez dalszego biegu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 132/19; 10 czerwca 2020 r., I NSW 26/20).

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb.

Z uwagi na fakt, iż protest skarżącego nie spełnia warunków formalnych jak również pozostaje abstrakcyjny, podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.

[SOP]

[ms]

